

Választás az első kerületben.

— A nemzeti munkapárt akciója. —

(Saját tudósítónktól.) Érthetően lázas érdeklődéssel várja Szeged város egész polgársága, hogy az első kerület képviselőségét illetőleg, kinek a személyében állapodik meg a nemzeti munkapárt végrehajtó bizottsága. Bizonyos ugyanis, hogy a párt egyeteme akceptálni fogja jelöltnek azt, akit a végrehajtó bizottság ajánl, mert az elnökség a legteljesebb körületekintéssel, fáradságtalan buzgalommal, a város minden érdekének figyelembe vételével buzgólkodik a legalkalmasabb jelölt kikeresésén. Arról pedig beszélni sem lehet, hogy más pártállású jelölt a győzelem legkisebb reményével is fölvehesse a harc lobogóját Szegednek ebben a képviselőválasztó kerületében.

Az események még nem érettek meg teljesen arra, hogy a jelölt személyében megállapodni lehetne, ép azért Rósa Izsó dr pártelnök a bizottság mai tanácskozását nagyon helyesen bizalmasnak nyilvánította. Semmi szükség arra, hogy az ilyen megelőző, szinte puhatolódzó és előkészítő tanácskozások minden egyes fázisáról részletes tudósítást nyerjen a nyilvánosság. Az ilyen nyilvánosság csak nagyobb sötétségbe burkolja a hévvel kíváncsiskodó közvéleményt, szélesbíti és sokasítja a kontroverziákat, sőt bizonyos irányban és vonatkozásokban tapintatlanságok szülője is lehet.

Egyedül helyes tehát, ha a közvélemény bizalommal várja az események fejlődését és azzal a megnyugvással fogadja a választás ügyében egyedül döntő határozat megszületését, amely bizalmat a nemzeti munkapárt munkás végrehajtó-bizottsága és kitűnő elnöksége sokszorosan kiérdemel.

A zárt ülésen elmondta Rósa Izsó dr elnök azoknak a tárgyalásoknak lefolyását és eredményét, amelyeket Budapesten Khuen-Héderváry gróf miniszterelnökkel és Jeszenszky Sándor államtitkárral folytattak. Ezeknek a tárgyalásoknak eredménye az, hogy a közelgő választáson a legnagyobb valószínűség szerint a budapesti egyetem egyik legkiválóbb jogi tanárát lépteti föl a nemzeti munkapárt, akire nagy jogi képzettsége révén és mint kitűnő debatterre is nagy és súlyos feladat vár a véderőreform vitája során. *Véglegesen a jelölt személyében azon az ülésen állapodik meg a végrehajtó bizottság, amelyet szerdán délután hat órára hív össze az elnökség.*

A nemzeti munkapárt végrehajtó bizottságának mai ülésén Rósa Izsó dr elnök, rajta kívül Szarvady Alajos alelnök, Aczél Géza, Balassa Ármin dr, Bokor Adolf, Csányi János, Cserő Ede dr, Gaál Kálmán, Hoffmann Ignác, Kiss Arnold, Koós Elemér, Palócz László, Perjessy László, Reiniger Jakab, Rosenfeld Nándor, Ujj József dr, Wagner Gusztáv, Weiner Miksa dr, Wimmer Fülöp vettek részt a végrehajtó bizottsági ülésen.

Az ülést Rósa Izsó dr elnök nyitotta meg. Miután üdvözölte a tagokat, elmondotta, hogy a párt végrehajtó-bizottságának főhatalmazása alapján tárgyalta az illetékes körökkel az első kerületi választás ügyében, azonban ezidő szerint befejezett tényeket, konkrét javaslatot nem terjeszthet elő. Most csak a további lépésekről lehet szó és a tárgyalás szükségessé teszi, hogy a tanácskozást teljesen bizalmasnak nyilvánítsa, mert nem szeretné, ha annak lefolyása nyilvánosságra kerülne és megzavarná a választók gondolkodását, befolyásolná állásfoglalásukat, vagy hibás félremagyarázásokra adna alkalmat.

Az elnöknek ezután a sokszorosan indokolt kijelentése után a nyilvános ülés azzal végződött, hogy az elnökség az első lényeges döntéshozatalról vagy fordulóról a legszélesebb körben informálni fogja a nyilvánosságot. Ezután az

ujságírók eltávoztak és a zárt ülés megkezdődött.

Itt írjuk meg, hogy a központi választmány kedden délután foglalkozik a választás kérdésével. Akkor fogják megállapítani a választás határnapját és akkor rendeli el a választmány a szükséges intézkedéseket. A választás a legnagyobb valószínűség szerint június tizenhetedikén lesz.

A képviselőház ülése.

— Apponyi után Rakovszky. —

(Saját tudósítónktól.) A közoktatásügyi költségvetés-vitájában ma Rakovszky István mondott jó harmadfélórás beszédet. Különösen Kelemen Samuval polemizált a szabadkőművesekkel hadakozott. Beszédét a személyes felszólalások egész özöne követte, Várady Zsigmond, Sándor Pál, Kovácsy Kálmán és Zboray Miklós részéről.

Az ülésen Kabos Ferenc elnök, Dániel Ernőnek két heti, Brandsch Rudolfnak hat heti szabadságot adott a Ház.

Zichy János gróf kultuszminiszter napirend előtt törvényjavaslatot terjesztett be a jogi oktatás szabályozásáról.

Ezután folytatták a közoktatásügyi költségvetés tárgyalását.

A mai ülésről ez a tudósítás számol be:

Kabos Ferenc elnök féltizenegykor nyitotta meg az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök jelenti, hogy Dániel Ernő két hónapi és Brandsch Rudolf hat heti szabadságot kér. A Ház a szabadságot megadja.

Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter törvényjavaslatot nyújt be a jogi szakoktatás reformjáról. A javaslatot a közoktatásügyi bizottsághoz utasítják. Következik a napirend, a kultusztárca költségvetésének tárgyalása.

(Egy tanár a tanárokról.)

Siegescu József (munkapárti), aki maga is egyetemi tanár, megköszöni a miniszternek, hogy az egyetemi tanárokat az ötödik rangosztályba emelte. Ezután természetesen nagyon meg van elégedve a miniszter programjával. A Kisfaludy-társaság Shakespeare-bizottságát a miniszter figyelmébe ajánlja, amelynek folyóiratát a középiskolák számára kéri megrendelni. A katolikus autonómia kérdésével kapcsolatban felhívja a miniszter figyelmét a görög-katolikusokra. Áttér a zsidókérdésre. Elmondja, hogy a temesvári püspök tegnapi beiktatásánál a két zsidó felekezeti árnyalat nem akart egyszerre a püspöknél tisztelegni. A neologok és orthodoxok közt állandó az ellentét s az államnak rendet kell csinálni. A görög katolikus kanonokok helyzetének javítását sürgeti. A középiskolai tanítás ellen felhozott kifogásokkal foglalkozva, úgy véli, hogy a gyermekek idegességének főoka nem az iskola, hanem a szülői nevelés helytelensége. Megállapítja, hogy az arisztokraták azért vallásosak, mert céltudatosan nevelik őket és a lelkük megtartja harmóniáját. Innen ered a miniszter állásfoglalása is. Áttér a tanítóképzés kérdésére és nagyon helyesnek mondja a miniszter legújabb rendelkezését, amely egyszerűsíti a tanítójelöltek vizsgáját. Konstatálja, hogy a felekezeti és nemzetiségi tanítóképzőintézetekben az utóbbi években a színvonal emelkedett. A tanfelügyelők színvonalát emelni kell. Ugy véli, hogy a kormány most nagy tárgyilagossággal kezeli a nemzetiségi kérdést s abból a célból, hogy a munkapárt sorában nyolc román képviselő van, míg az ellenzéken csak öten ülnek, arra következtet, hogy egy szebb békés jövő előtt állunk, amelynek érdekében a kormány is megtesz mindent. Be akarja mutatni a román mérsékelt pártot, amely soha sem létezett, csak az önvezér „Babes” irodájában és fantáziájában. Ez a párt — ugymond — csak hogy fentarthassa magát, minden magyar párttal egyszerre akart paklizni és Tisza akcióját is maguknak tulajdonították. De Tisza hamar ráismert a „műkedvelőkre” s leintette őket. Ismételtelen kijelenti, hogy közeledni látja azt az időt, amikor a magyarság és a románság teljesen megértik egymást.

(Kongregációk dicséreti.)

Rakovszky István (néppárti) dicséri Zichy Jánost bátor kijelentéséért, hogy pozitív hitre akarja alapítani a keresztény kultúrát. Ő előtte eddig ilyen hangon nem mert beszélni senki és az a taps amely őt a munkapárton fogadta, az idők jele. Ez a hang a szemérmetlen destruktív irányoknak akarja elejét venni. Ha én így dicsérem a minisztert, joggal kérdik, miért nem fogadom el a költségvetését.

Ennek a rossz parlamenti viszonyok az okai, amelyek a budgetet bizalmi kérdéssé tették. Vannak azonban ellenzéki kötelességei is. A miniszter azt mondotta, hogy kiküszöböli majd a pártszempontokat az ő budgetje köréből. Ezek csak üres szavak, mert a miniszter nem egy tanítót büntetett meg a választásokon tanúsított magatartásáért. Az árvamegyei főispán bemondata is így sujtott egy tanítót, pedig a főispánnak igazán szüksége volna keresztényi könyörületre. (Közbeszólások: Nem igaz!)

Rakovszky: Lehet, hogy nem igaz, mert az ujságokban benne volt. (Derűtség). Szónok a minisztert más mértékkel méri, mert politikai pályafutását azokban a padokban kezdte, ahol ő ül s így részükről szigorubb elbírálásra tarthat számot. Helyteleníti, hogy a tanárok nyugdíjidejét harmincöt évre akarják fölemelni. Áttér a néptanítók ügyére, a felekezeti és állami néptanítók fizetése között a különbséget szüntesse meg. A miniszter megígerte a katolikus autonómiát, de fél, hogy ebbe ép úgy bele fog bukni, mint az előző kormányok. Sürgős rendelkezést kér a tankönyvzsora ellen, amelynek megszüntetése érdekében tett lépések miatt üldözik Barkóczyt.

Örömmel üdvözlí Tisza István nyilatkozatát, mellyel a protestáns közvélemény fegyverbarátságát ajánlotta föl a katolikusoknak a romboló tendenciák ellen. Megnyugtathatja Tiszát, hogy a sötét középkort senki sem akarja visszaidézni, de emlékezteti, hogy a tiszántúli egyházkerület határozata a szekularizáció mellett nem alkalmas a felekezetek békéjének előmozdítására.

Polemizál Kelemen Samuval, aki megtámadta a kongregációkat, anélkül, hogy lényegét ismerné ennek az intézménynek. Várady Zsigmond is képtelen vádat hangoztatott, mikor azt hangoztatta a munkapárt értekezletén, hogy a diákokat az antimodernista eskü letételére kényszerítik, holott ezt az esküt laikusoktól nem is lehet kivenni. Idéz Várady egyik régebbi beszédéből, melylyel a szekularizációt, a vallás nélküli oktatást s a szerzetes vagyon elkobzását sürgette.

Szünet után Rakovszky István folytatta beszédét. Kelemen Samu — ugymond — ököllel fenyegette meg a liberális ellenségeit. Őva inti, ne bízzék ezekben az öklöknek az erejében. Nem követi Kelemen Samut a vallásos szertartások kigunyolásában. Kelemen ezzel voltaképpen saját ügyének és saját érdekének ártott. Utal arra, hogy a keresztény vallás alapítója a szeretetet és türelmet tette első vallási parancsszá.

Sándor Pál: Miért nem tartják be.

Rakovszky István: Kérem a képviselő urat ne fészkelődjék folyton.

Sándor Pál: Tanítsa az öreg apját, ne engem!

Rakovszky István azzal végzi felszólalását, hogy ne higgyék azt a liberálisizmus tulzó hívei, hogy már most azt se lehet kimondani ebben az országban: keresztény ember vagyok! Az ildomtalan beavatkozást, bárhonnán jöjjön is, mindig vissza fogják venni.

(Várady Zsigmond beszéde.)

Várady Zsigmond személyes megtámadtatás címén válaszol Rakovszky Istvánnak. Világ-nézete közoktatásügyi kérdésekben egy lépéssel messzebb megy a szabadelvűség terén, mint a miniszteré, ezt tudta a munkapárt megalakulásakor is, de reméli, hogy ez az ellentét Deák Ferenc és Eötvös József szellemében ki fog egyenlítődni.

Vázsonyi Vilmos: Reménytelen szerelem!

Várady Zsigmond megnyugtatót lát idevonatkozóan Tisza István gróf nyilatkozataiban is s meggyőződése, hogy ezeket a kérdéseket is sikerrel fogja megoldani a munkapárt.

Rakovszky István felszólalása után Kovácsy Kálmán tiltakozott Zboray közbeszólása ellen, hogy: Önnek is használt a parcellázás! Ha ez gyanúsítás akart lenni, visszautasítja.

Zboray Miklós kijelenti, hogy nem is tudta Kovácsyról, hogy parcellázott. Most tudomásul veszi s majd utána néz, mennyire önzetlenül járt el parcellázás közben. (Derűtség.)

Az elnök az ülést két órakor berekesztette.